

Lieta C-308/09**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 15. aprīlis

Iesniedzējtiesa:*Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumānija)***Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2019. gada 14. februāris

Prasītāja:*Consiliul Concurenței***Atbildētāja:***Whiteland Import Export SRL***Pamatlietas priekšmets**

Consiliul Concurenței [Konkurences padome, Rumānija] iesniegtā apelācijas sūdzība *Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal* [Augstās kasācijas tiesas Administratīvo un nodokļu lietu palāta, Rumānija, turpmāk tekstā – “*Înalta Curte*”] par *Curtea de Apel București* [Bukarestes apelācijas tiesas, Rumānija] spriedumu civillietā, ar ko ir apstiprināts *Whiteland Import Export SRL* iesniegtā administratīvā sūdzība un atcelts Konkurences padomes 2014. gada 14. aprīļa lēmums Nr. 13, daļā, kas attiecas uz šo sabiedrību.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegtais lūgums interpretēt LES 4. panta 3. punktu un LESD 101. pantu, lai noteiktu, vai šīm tiesību normām atbilst valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tikai formāla darbība, ar ko uzsāk pretkonkurences darbības izmeklēšanu, ir tāda, kas pārtrauc noilgumu, un nevis arī turpmākās darbības šīs procedūras laikā.

Prejudiciālais jautājums

Vai LES 4. panta 3. punkts un LESD 101. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos ir paredzēts dalībvalstu tiesu iestāžu pienākums interpretēt valsts tiesību normas, kuras regulē noilgumu Konkurences padomes tiesībām uzlikt administratīvus sodus, ievērojot Regulas (EK) Nr. 1/2003 25. panta 3. punktā paredzēto regulējumu, un nepieļauj interpretēt valsts tiesību normu tādējādi, ka par rīcību, kas pārtrauc noilgumu, ir uzskatāma vienīgi formāla rīcība, ar kuru tiek uzsākta pretkonkurences darbības izmeklēšanu, bet turpmākās darbības šīs izmeklēšanas laikā nav uzskatāmas par rīcību, kas pārtrauc noilgumu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LES 4. panta 3. punkts un LESD 101. panta 1. punkts.

Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā, 25. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Legea concurenței nr. 21/1996 (Konkurences likums Nr. 21/1996), pārpublicēts 2005. gada 16. augusta *Monitorul Oficial al României* [Rumānijas Oficiālajā vēstnesī], I daļa, Nr. 742, 5. panta 1. punkts un 58. un 59. pants, redakcijā, kas bija spēkā lietas faktisko apstākļu norises laikā. Turklāt uz minēto tiesību normu redakciju, kas bija spēkā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī un kuru ņēma vērā tiesa, kas izskatīja lietu pēc būtības, ir atsauce pēc likuma grozījumiem un pārpublicācijas 2014. gada 3. aprīļa *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 240, minētās tiesību normas kļuva par 5. panta 1. punktu un 61. un 62. pantu, kā arī [atsauce] uz šobrīd spēkā esošo redakciju, kura ir pēc tiesas, kas izskatīja lietu pēc būtības, nolēmuma un kurā pēc likuma grozījumiem un pārpublicācijas 2016. gada 29. februāra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 153, minētās tiesību normas kļuva par 5. panta 1. punktu un 63. un 64. pantu. Minētajā 5. pantā tostarp ir paredzēts, ka ir aizliegtas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana, kavēšana vai deformēšana Rumānijas tirgū, un it īpaši vienošanās, kuras tieši vai netieši nosaka pārdošanas vai iegādes cenu. Saskaņā ar 58. panta (kas kļuva par 61. pantu un šobrīd ir 63. pants) 1. punkta b) apakšpunktu Konkurences padomes tiesības uzlikt sodus par tādiem faktiskajiem apstākļiem kā atbildētājas gadījumā noilgst 5 gadu laikā, kuri saskaņā ar šī panta 2. punktu sākas no pēdējās apskatāmās pretkonkurences darbības vai fakta. 59. pantā (kas kļuva par 62. pantu) būtībā ir paredzēts, ka noilguma termiņus pārtrauc jebkura Konkurences padomes darbība, veicot konkrēta likuma pārkāpuma iepriekšēju izmeklēšanu vai uzsākot izmeklēšanu; minētās darbības jo īpaši iekļauj informācijas pieprasījumus, lēmumu par izmeklēšanas uzsākšanu un tiesas procesu uzsākšanu. Tajā pašā pantā, kas pašlaik spēkā esošajā redakcijā kļuvis par 64. pantu, šobrīd ir paredzēts, ka “jebkura Konkurences padomes darbība, veicot likuma pārkāpuma iepriekšēju izmeklēšanu vai konstatējumu,

pārtrauc noilguma termiņus”; minētās darbības iekļauj galvenokārt informācijas pieprasījumus, lēmumu par izmeklēšanas uzsākšanu, inspekciju norisi un izmeklēšanas atzinuma paziņošanu.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2009. gada 7. septembrī Konkurences padome pēc savas ierosmes uzsāka četras izmeklēšanas pārtikas produktu mazumtirdzniecības tirgū attiecībā uz vairākiem uzņēmumiem, tostarp arī atbildētāju *Whiteland Import Export SRL*.
- 2 2014. gada 12. augustā Konkurences padome paziņoja atbildētājam izmeklēšanas atzinumu un 2014. gada 23. oktobrī notika uzklauššana padomes plenārsēdē. 2014. gada 9. decembrī Konkurences padome savā rezolūcijā apstiprināja sēdes sprieduma protokolu un ar 2015. gada 14. aprīļa lēmumu Nr. 13 atzina, ka atbildētāja kopā ar vairākiem uzņēmumiem noslēdza pretkonkurences vienošanās, lai deformētu un ierobežotu konkurenci tirgū, nosakot piegādātāju preču pārdošanas / tālākpārdošanas cenu, pārkāpjot Konkurences likuma Nr. 21/1996 5. panta 1. punktu un LESD 101. panta 1. punktu, un uzlika tai naudas sodu 2 324 484 RON (Rumānijas leju) apmērā, kas ir vienāds ar 0,55 % no 2013. gadā īstenotā apgrozījuma.
- 3 Atbildētāja apstrīdēja šo lēmumu *Curtea de Apel București – Secția a VIII – a de contencios administrativ și fiscal* (Bukarestes apelācijas tiesas VIII Administratīvo un nodokļu lietu palāta), lūdzot atcelt lēmumu daļā, kas attiecas uz atbildētāju. Līdzās citiem prettiesiskuma pamatiem, kurus neizskatīja tiesa, kas izskatīja lietu pēc būtības, tā izvirzīja iebildumu par tiesību uzlikt sodu noilgumu.
- 4 Ar 2016. gada 19. janvāra spriedumu *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) konstatēja Konkurences padomes tiesības uzlikt administratīvo sodu noilgumu un atcēla Konkurences padomes 2015. gada 14. aprīļa lēmumu Nr. 13 daļā, kas attiecas uz šo sabiedrību, atbrīvojot to no naudas soda samaksas.
- 5 Tiesa, kas izskatīja lietu pēc būtības, atzina, ka Konkurences likuma Nr. 21/1996 61. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētais 5 gadu noilguma termiņš sākās no 2009. gada 15. jūlija, dienas, kurā saskaņā ar Konkurences padomes konstatējumu prasītāja pirmajā instancē veica pēdējo pretkonkurences darbību, un ka minētais termiņš tika pārtraukts 2009. gada 7. septembrī ar lēmumu par izmeklēšanas uzsākšanu, tādējādi uzsākot jaunu 5 gadu termiņu.
- 6 Tiesa, kas izskatīja lietu pēc būtības, atzina, ka Konkurences likuma Nr. 21/1996 62. panta 1. punkta, saskaņā ar kuru “jebkura Konkurences padomes darbība, veicot konkrēta likuma pārkāpuma iepriekšēju izmeklēšanu vai uzsākot izmeklēšanu”, pārtrauc noilguma termiņu, ir jāinterpretē šauri, un šīs tiesību normas 2. punktā kā piemērs uzskaitītās darbības var tikt interpretētas vienīgi papildinot un atbalstot 1. punktu, jo nevar atkāpties no likumdevēja dotās pārtraukumu gadījumu juridiskas definīcijas. Tā rezultātā Konkurences padomes

turpmākajām darbībām pēc izmeklēšanas uzsākšanas netika atzīta noilguma termiņu pārtraucoša iedarbība.

- 7 Tiesa, kas izskatīja lietu pēc būtības, atzina, ka Regulas (EK) Nr. 1/2003 25. pants nav piemērojams, jo tas attiecoties vienīgi uz gadījumiem, kuros izmeklēšanu uzsāk Komisija.
- 8 *Curtea de Apel* (Apelācijas tiesa) konstatēja, ka noilguma termiņš beidzās 2014. gada 7. septembrī, tādējādi prasītājas tiesībām uzlikt sodu bija iestājies noilgums laikā, kad tika pieņemts 2014. gada 9. decembra nolēmums un 2015. gada 14. aprīļa lēmums.
- 9 Uzskatot, ka tiesa, kas izskatīja lietu pēc būtības, esot kļūdaini pieņēmusi, ka pēdējā *Whiteland Import Export SRL* pretkonkurences darbība ir veikta 2009. gada 15. jūlijā, nevis 2009. gada 31. decembrī, un esot kļūdaini interpretētas likuma Nr. 21/1996 tiesību normas par noilguma pārtraukšanu, Konkurences padome pārsūdzēja *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) spriedumu iesniedzējtiesā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 10 Konkurences padome uzskata, ka darbības, kuras pārtrauc noilguma termiņu, ir jebkurš procesuālais pasākums, kas ir pieņemts, lai konstatētu pārkāpumu, tādējādi lēmums par izmeklēšanas uzsākšanu nav pēdējā rīcība, kas pārtrauc noilguma termiņu. Likuma 62. panta 1. punkta frāze “uzsākot izmeklēšanu” nav interpretējama tādējādi, ka tā atsaucas vienīgi uz lēmuma par izmeklēšanas uzsākšanu pieņemšanu, jo tas nozīmējot visu likumpārkāpumu izmeklēšanu un noilguma termiņu pārtraucošās darbības Likuma 62. panta 1. punktā ir uzskaitītas kā piemērs, un nevis izsmeltoši; šajā ziņā pierādījums ir 62. panta 2. punktā izmantotais jēdziens “galvenokārt” pirms attiecīgā uzskaitījuma.
- 11 Tādējādi interpretācija, saskaņā ar kuru lēmums par izmeklēšanas uzsākšanu ir uzskatāms par pēdējo rīcību, kas pārtrauc noilguma termiņu, nozīmē attiecīgo valsts un Eiropas tiesību normu nevienveidīgu piemērošanu. Ja aplūkoto LESD 101. panta pārkāpuma izmeklēšanu veiktu pati Eiropas Komisija, noilguma pārtraukšanas gadījumiem tiktu piemērots Regulas (EK) Nr. 1/2003 25. pants, saskaņā ar kuru darbības, kas pārtrauc noilguma termiņu, ir tās, ar ko veic pārkāpuma izmeklēšanu.
- 12 Līdz ar to Konkurences padome lūdza iesniedzējtiesai iesniegt Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas būtu pieņemams, jo lūguma mērķu izpilde paredz piemērot Savienības tiesību normas efektīvi un ar vienādu ietekmi visā Savienības teritorijā.
- 13 Pēc tās uzskatiem, *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) sniegtā interpretācija attiecībā uz valsts tiesību normām par tiesību uzlikt sodus

konkurences jomā noilgumu, ierobežojot līgumā paredzēto konkurences normu lietderīgo iedarbību.

- 14 Turklāt lūgums Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu esot lietderīgs, jo pēc 2015. gada 24. aprīļa lēmuma Nr. 13 *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) ir ierosinātas 10 lietas, no kurām piecās ir norādīts tiesību uzlikt sodu noilgums, savukārt citās piecās apstrīdētais lēmums ir ticis apstiprināts.
- 15 *Whiteland Import Export SRL* uzskata, ka Regulas (EK) Nr. 1/2003 25. pants esot piemērojams vienīgi gadījumā, ja saskaņā ar LESD 101. un 102. pantu sodus uzliek Komisija, un nevis arī gadījumā, ja sodus uzliek valsts konkurences iestādes. Tādējādi lūgums Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu esot noraidāms, jo tas attiecoties vienīgi uz dažu valsts tiesību normu interpretāciju, un nevis Savienības tiesību interpretāciju. Turklāt minētās valsts tiesību normas esot nevis materiālo tiesību normas, kuras var tikt saskaņotas Savienības līmenī, bet gan procesuālo tiesību normas, kuras ietilpst ekskluzīvajā valsts tiesību jomā.
- 16 Pēc atbildētājas uzskatiem, sodu neesamība Regulā (EK) Nr. 1/2003 par to, kā valsts Konkurences padome piemēro LESD 101. pantu, esot tieši dalībvalstu procesuālās autonomijas principa izpaušme.
- 17 Sodu jomā šobrīd nav nepieciešams pielāgot valsts tiesību normas Savienības tiesību normām, jo valstu konkurences iestādes darbojas, pamatojoties vienīgi uz valsts tiesiskajā regulējumā paredzētajām tiesību normām.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 18 Iesniedzējtiesa norāda, ka šajā lietā tai būs jāpieņem galīgs spriedums, kas saskaņā ar valsts tiesībām nav pārsūdzams.
- 19 Minētā tiesa uzskata, ka, izskatot pieteikumu, tai būs galīgi jānosprīž, vai šajā gadījumā Konkurences likuma Nr. 21/1996 61. un 62. pants ir jāpiemēro tādā nozīmē, kuru izmantoja tiesa, kas izskatījusi lietu pēc būtības, proti, ka jebkura Konkurences padomes darbība, veicot konkrētā likuma pārkāpuma iepriekšējo izmeklēšanu vai uzsākot izmeklēšanu, pārtrauc 61. pantā paredzētos noilguma termiņus, vai arī minētie panti ir jāpiemēro saskaņā ar LES 4. panta 3. punkta un LESD 101. panta 1. punkta interpretāciju, atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1/2003 25. panta 3. punkta tiesību normām, saskaņā ar kurām noilguma termiņu pārtrauc jebkura rīcība, kas tiek veikta pārkāpuma izmeklēšanā vai tiesvedībā.
- 20 Regula (EK) Nr. 1/2003 tiešā veidā neregulē ne noilguma termiņus dalībvalstu konkurences iestāžu veiktajās izmeklēšanās piemērotajiem sodiem, nedz minēto termiņu pārtraukumus; vienīgi attiecībā uz noilguma termiņu pārtraukšanu Komisijas kompetences ietvaros regulas 25. panta 3. punktā ir paredzēts, ka noilguma termiņu pārtrauc jebkura rīcība, ko izmeklēšanā vai tiesvedībā attiecībā uz pārkāpumu veikusi dalībvalsts konkurences iestāde.

- 21 Tādos apstākļos iesniedzējtiesa norāda, ka, pirmkārt, ir iespējams uzskatīt, ka saskaņā ar procesuālās autonomijas principu dalībvalstis var brīvi regulēt aspektus, kas ir saistīti ar noilguma termiņiem gadījumos, kad valstu konkurences iestādes piemēro sodus.
- 22 Otrkārt, vispirms atgādinājusi LES 4. panta 3. punktu, Regulas Nr. 1/2003 1., 8. un 11. apsvērumu, 2009. gada 11. jūnija Tiesas spriedumu X, C-429/07, 20.–22. punkts, Regulas Nr. 1/2003 35. panta 1. punktu un 2011. gada 14. jūnija Tiesas spriedumu *Pfleiderer*, C-360/09, 19.–24. punkts, iesniedzējtiesa secina, ka dalībvalstu paredzētās procedūras nevar apdraudēt Regulas (EK) Nr. 1/2003 mērķi, kas ir garantēt, lai valstu konkurences iestādes efektīvi piemēro LESD 101. un 102. pantu, un ka sadarbības mehānismi starp Komisiju, valstu konkurences iestādēm un valstu tiesām ietilpst vispārējā lojālas sadarbības principa piemērošanas jomā.
- 23 *Înalta Curte* norāda, ka aplūkojamie 61. un 62. pants (agrāk 58. un 59. pants) tika iekļauti likumā Nr. 21/1996 ar *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 121/2003* (Valdības dekrētlīkumu Nr. 121/2003), lai, kā ir norādīts tā preambulā, īstenotu *acquis communautaire* [Kopienas tiesības] konkurences jomā un provizoriski pabeigtu sarunas par konkurences politikas nodaļu. Tomēr attiecībā uz noilguma termiņa pārtraukšanu minētajos pantos ir paredzēts, ka tā iestājas ar jebkuru Konkurences padomes darbību, veicot iepriekšēju izmeklēšanu vai uzsākot izmeklēšanu, kaut arī Savienības tiesību normās ir atsauce uz jebkuru rīcību, ko izmeklēšanā vai tiesvedībā attiecībā uz pārkāpumu ir veikusi Komisija vai dalībvalsts konkurences iestāde.
- 24 Tādā kontekstā *Înalta Curte* norāda, ka pēc apstrīdētā lēmuma aplūkojamie 61. un 62. pants tika grozīti ar *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2015* (Valdības dekrētlīkumu Nr. 31/2015) un šobrīd pēdējā minētajā pantā, kas kļuva par likuma 64. pantu, ir paredzēts, ka “jebkura Konkurences padomes darbība, veicot likuma pārkāpuma iepriekšēju izmeklēšanu vai konstatējumu, pārtrauc noilguma termiņus”. Minētā dekrētlīkuma pamatojumā ir norādīts, ka grozījumi bija nepieciešami, lai “steidzami valsts mērogā regulētu tiesisko regulējumu, kas nodrošinātu pilnīgu Konkurences padomes pienākumu izpildi pret Eiropas Komisiju un valstu konkurences iestādēm saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1/2003”, savukārt attiecībā uz grozījumiem un papildinājumiem 61. un 62. pantā ir norādīts, ka tie “kalpo, lai novērstu neskaidrības attiecībā uz Konkurences padomes tiesību uzsākt tiesvedību un tiesības uzlikt sodus noilgumu”.
- 25 Jautājums par noilguma termiņa pārtraukumu regulējošo valsts tiesību normu interpretāciju atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1/2003 tiesību normām, ciktāl tas attiecas uz Komisijas kompetenci, ir vēl būtiskāks, jo, saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. panta 6. punktu, lietas izskatīšanas uzsākšana, ko veic Komisija, lai pieņemtu lēmumu, atbrīvo dalībvalstu konkurences iestādes no to kompetences piemērot Līguma 101. un 102. pantu, arī tad, ja dalībvalsts konkurences iestāde jau darbojas lietā, un, saskaņā ar šīs regulas 25. panta 3. punktu, jebkura rīcība, ko

izmeklēšanā vai tiesvedībā attiecībā uz pārkāpumu veikusi Komisija vai dalībvalsts konkurences iestāde, pārtrauc noilguma termiņu Komisijas uzlikto naudas sodu vai periodisko soda maksājumu uzlikšanai.

- 26 Tiesas, kas izskatīja lietu pēc būtības, izmantotā šaura interpretācija varētu izraisīt konkurences tiesību normu nevienveidīgu interpretāciju atkarībā no tā, vai izmeklēšanu uzsāka Komisija vai valsts konkurences iestāde.
- 27 Atsaucoties uz tiesu, kuras izskata lietas pēc būtības, nevienveidīgu praksi šajā jomā un konstatējot, ka ir iestājušies LESD 267. pantā un Tiesas judikatūrā paredzētie nosacījumi par prasībām lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanai, *Înalta Curte* norāda, ka ir jājautā, vai valsts tiesa var interpretēt valsts tiesību normu gramatiskā nozīmē, vai arī, ja konkurences iestāde uzliek sodu saskaņā ar LESD 101. pantu, LES 4. panta 3. punkts liek piešķirt valsts tiesību normai plašāku nozīmi nekā nozīme saskaņā ar likumdevēja lietotajiem termiņiem; interpretēt saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 25. panta 3. punktu.

DARBA VERSIJS